

Taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse ning metsaseaduse muutmise seadus

§ 1. Taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse muutmine

Taimede paljundamise ja sordikaitse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 1 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Käesolevat seadust kohaldatakse seemne ja paljundusmaterjali, välja arvatud sordikaitse alla võetud sordi seemne ja paljundusmaterjali, väikeses koguses turustamisele ning kultiveerimismaterjaliga katse tegemisele sellest metsamaterjali tootmise küllaldase majandusliku tasuvuse kindlakstegemiseks, metsaaretuseks või teadustöö tegemiseks üksnes käesolevas seaduses sätestatud asjakohases ulatuses.“;

2) seadust täiendatakse §-ga 4¹ järgmises sõnastuses:

„§ 4¹. Seemne ja paljundusmaterjali väikeses koguses turustamine

(1) Seemet ja paljundusmaterjali, välja arvatud sordikaitse alla võetud sordi seemet ja paljundusmaterjali, mille taimeliiki või -liikide gruppi iseloomustab suurem geneetiline mitmekesisus, haiguskindlus või -taluvus ning kohanemine eri kohalike mulla- ja ilmastikutingimustega, võib käesoleva seaduse teisi asjakohaseid nõudeid järgimata turustada sellises koguses, mis taimeliigi või -liikide grupi kaupa ei ületa aasta kohta selleks lubatud kogust (edaspidi *väike kogus*).

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud seemne ja paljundusmaterjali turustamiseks lubatud väike kogus aasta kohta taimeliigi või -liikide grupi kaupa ning seemne müügipakendi maksimaalse netomassi või istutusmaterjali maksimaalse arvu taimeliigi või -liikide grupi kaupa kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega selliselt, et see oleks marginaalne ja jääks selgelt väiksemaks sama taimeliigi sordi seemne või paljundusmaterjali harilikust turustatavast kogusest ning geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne ja paljundusmaterjali turustamiseks ettenähtud kogusest.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud seemne ja paljundusmaterjali väikeses koguses turustamisega tegelev isik peab enda turustatava seemne ja paljundusmaterjali üle täpset arvestust. Andmeid ja dokumente nimetatud seemne ja paljundusmaterjali väikeses koguses turustamise kohta säilitatakse kolm aastat.“;

3) seadust täiendatakse §-ga 5¹ järgmises sõnastuses:

„§ 5¹. Kultiveerimismaterjali kasutamine majandusliku tasuvuse kindlakstegemiseks ning metsaaretuseks ja teadustöö tegemiseks

(1) Isik, kes soovib teha kultiveerimismaterjaliga katset sellest metsamaterjali tootmise küllaldase majandusliku tasuvuse kindlakstegemiseks, metsaaretuseks või teadustöö

tegemiseks, peab esitama Keskkonnaametile hiljemalt seitse päeva enne katse alustamist järgmised andmed:

- 1) andmed kultiveerimismaterjali kasutamise täpse eesmärgi ja kestuse kohta;
- 2) katseks kasutatava ala suurus ja asukoha koordinaadid;
- 3) andmed katsemeetodi kohta;
- 4) andmed kasutatava puuliigi kohta ja
- 5) andmed kultiveerimismaterjali päritolu kohta.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud andmed kantakse metsaseaduse § 9 lõike 1 alusel loodud metsaressursi arvestuse riiklikkusse registrisse.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevusest teavitamise täpsema korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

4) paragrahvis 15 asendatakse tekstiosa „määrusega (EÜ) nr 637/2009, millega kehtestatakse rakenduseeskirjad seoses põllumajandustaimesortide ja -köögiviljasortide nimede sobivusega (ELT L 191, 23.07.2009, lk 10–14)“ tekstiosaga „rakendusmäärusega (EL) 2021/384, milles käsitletakse põllumajandustaimesortide ja köögiviljasortide nimede sobivust ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 637/2009 (ELT L 74, 04.03.2021, lk 27–34)“;

5) paragrahvi 25 lõike 2 esimest lauset täiendatakse pärast sõna „sort“ tekstiosaga „ning puuvilja- ja marjakultuuri tuntud sort“;

6) paragrahvi 26 täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:
„(8) Puuvilja- ja marjakultuuri tuntud sort võetakse sordilehte, kui see vastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 3 sätestatud nõuetele.“;

7) paragrahvi 28 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:
„(1¹) Puuvilja- ja marjakultuuri tuntud sordi puhul esitatakse registripidajale nõuetele vastav sordikirjeldus.“;

8) paragrahvi 28 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:
„(2¹) Registripidaja teeb talle esitatud puuvilja- ja marjakultuuri tuntud sordi sordikirjelduse alusel sordi sordilehte võtmise või sellest keeldumise otsuse kahe kalendrikuu jooksul sordikirjelduse esitamisest arvates.“;

9) paragrahvi 96 pealkirjas asendatakse sõnad „ja seemne“ sõnadega „ning seemne ja seemnekartuli“;

10) paragrahvi 96 lõiget 1⁵ täiendatakse pärast sõna „seemne“ sõnadega „või seemnekartuli“;

11) paragrahvi 109 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:
„(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud seemne samaväärsuse kontroll tehakse taimekaitseaduse §-s 37 nimetatud nõuete täitmise üle tehtava kontrolli käigus.“;

12) paragrahvi 114 lõike 1 punkti 1 täiendatakse pärast sõna „paljundusmaterjali“ sõnadega „ning nende impordi“;

13) paragrahvi 114 lõike 1 punktist 3 jäetakse välja tekstiosa „seemne ning paljundus- ja“;

14) paragrahvi 118 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Sertifitseerimise käigus võetud paljundusmaterjali, välja arvatud seemnekartuli puhul, tasub taimekahjustaja esinemise määramisega seotud analüüsikulud sertifitseerimise taotleja.“;

15) seadust täiendatakse §-ga 136² järgmises sõnastuses:

„§ 136². Käesoleva seaduse § 5¹ rakendamine

Enne 2025. aasta 1. jaanuari alustatud ja pärast seda kuupäeva jätkuva käesoleva seaduse § 5¹ lõikes 1 nimetatud tegevuse kohta esitab isik sama paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmed Keskkonnaametile 2025. aasta 1. novembriks.“;

16) seaduse normitehniline märkus muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„¹ Nõukogu direktiiv 66/401/EMÜ söodakultuuride seemne turustamise kohta (EÜT 125, 11.07.1966, lk 2298–2308), muudetud direktiividega 69/63/EMÜ (EÜT L 48, 26.02.1969, lk 8–12), 71/162/EMÜ (EÜT L 87, 17.04.1971, lk 24–28), 72/274/EMÜ (EÜT L 171, 29.07.1972, lk 37–38), 72/418/EMÜ (EÜT L 287, 26.12.1972, lk 22–30), 73/438/EMÜ (EÜT L 356, 27.12.1973, lk 79–82), 75/444/EMÜ (EÜT L 196, 26.07.1975, lk 6–13), 78/55/EMÜ (EÜT L 16, 20.01.1978, lk 23–29), 78/386/EMÜ (EÜT L 113, 25.04.1978, lk 1–12), 78/692/EMÜ (EÜT L 236, 26.08.1978, lk 13–18), 78/1020/EMÜ (EÜT L 350, 14.12.1978, lk 27), 79/641/EMÜ (EÜT L 183, 19.07.1979, lk 13–16), 79/692/EMÜ (EÜT L 205, 13.08.1979, lk 1–4), 80/754/EMÜ (EÜT L 207, 09.08.1980, lk 36), 81/126/EMÜ (EÜT L 67, 12.03.1981, lk 36–37), 82/287/EMÜ (EÜT L 131, 13.05.1982, lk 24–26), 85/38/EMÜ (EÜT L 16, 19.01.1985, lk 41–42), 86/155/EMÜ (EÜT L 118, 07.05.1986, lk 23–27), 87/120/EMÜ (EÜT L 49, 18.02.1987, lk 39–43), 87/480/EMÜ (EÜT L 273, 26.09.1987, lk 43–44), 88/332/EMÜ (EÜT L 151, 17.06.1988, lk 82–83), 88/380/EMÜ (EÜT L 187, 16.07.1988, lk 31–48), 89/100/EMÜ (EÜT L 38, 10.02.1989, lk 36), 92/19/EMÜ (EÜT L 104, 22.04.1992, lk 61–62), 96/18/EÜ (EÜT L 76, 26.03.1996, lk 21–22), 96/72/EÜ (EÜT L 304, 27.11.1996, lk 10–11), 98/95/EÜ (EÜT L 25, 01.02.1999, lk 1–26), 98/96/EÜ (EÜT L 25, 01.02.1999, lk 27–33), 2001/64/EÜ (EÜT L 234, 01.09.2001, lk 60–61), 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), 2004/55/EÜ (ELT L 114, 21.04.2004, lk 18), 2004/117/EÜ (ELT L 14, 18.01.2005, lk 18–33), 2007/72/EÜ (ELT L 329, 14.12.2007, lk 37–39), 2009/74/EÜ (ELT L 166, 27.06.2009, lk 40–70), 2012/37/EL (ELT L 325, 23.11.2012, lk 13–14), (EL) 2016/317 (ELT L 60, 05.03.2016, lk 72–75), (EL) 2016/2109 (ELT L 327, 02.12.2016, lk 59–75), (EL) 2018/1028 (ELT L 184, 20.07.2018, lk 7–9), (EL) 2020/177 (ELT L 41, 13.02.2020, lk 1–77), (EL) 2021/415 (ELT L 81, 09.03.2021, lk 65–69), (EL) 2021/971 (ELT L 241, 17.06.2021, lk 62–65);

nõukogu direktiiv 66/402/EMÜ teraviljaseemne turustamise kohta (EÜT 125, 11.07.1966, lk 2309–2319), muudetud direktiividega 69/60/EMÜ (EÜT L 48, 26.02.1969, lk 1–3), 71/162/EMÜ (EÜT L 87, 17.04.1971, lk 24–28), 72/274/EMÜ (EÜT L 171, 29.07.1972, lk 37–38), 72/418/EMÜ (EÜT L 287, 26.12.1972, lk 22–30), 73/438/EMÜ (EÜT L 356, 27.12.1973, lk 79–82), 75/444/EMÜ (EÜT L 196, 26.07.1975, lk 6–13), 78/55/EMÜ (EÜT L 16, 20.01.1978, lk 23–29), 78/387/EMÜ (EÜT L 113, 25.04.1978, lk 13–19), 78/692/EMÜ (EÜT L 236, 26.08.1978, lk 13–18), 78/1020/EMÜ (EÜT L 350, 14.12.1978, lk 27), 79/641/EMÜ (EÜT L 183, 19.07.1979, lk 13–16), 79/692/EMÜ (EÜT L 205, 13.08.1979, lk 1–4), 81/126/EMÜ (EÜT L 67, 12.03.1981, lk 36–37), 86/155/EMÜ (EÜT L 118, 07.05.1986, lk 23–27), 86/320/EMÜ (EÜT L 200, 23.07.1986, lk 38), 87/120/EMÜ (EÜT L 49, 18.02.1987, lk 39–43), 88/332/EMÜ (EÜT L 151, 17.06.1988, lk 82–83), 88/380/EMÜ (EÜT L 187, 16.07.1988, lk 31–48), 88/506/EMÜ (EÜT L 274, 06.10.1988, lk 44), 89/2/EMÜ (EÜT L 5, 07.01.1989, lk 31), 90/623/EMÜ (EÜT L 333, 30.11.1990, lk 65), 93/2/EMÜ (EÜT L 54, 05.03.1993, lk 20), 95/6/EÜ (EÜT L 67, 25.03.1995, lk 30–32), 96/72/EÜ (EÜT L 304, 27.11.1996, lk 10–11), 98/95/EÜ (EÜT L 25, 01.02.1999, lk 1–26), 98/96/EÜ (EÜT L 25, 01.02.1999, lk 27–33), 99/08/EÜ (EÜT L 50, 26.02.1999,

lk 26), 1999/54/EÜ (EÜT L 142, 05.06.1999, lk 30–31), 2001/64/EÜ (EÜT L 234, 01.09.2001, lk 60–61), 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), 2004/117/EÜ (ELT L 14, 18.01.2005, lk 18–33), 2006/55/EÜ (ELT L 159, 13.06.2006, lk 13), 2009/74/EÜ (ELT L 166, 27.06.2009, lk 40–70), 2012/1/EL (ELT L 4, 07.01.2012, lk 8–9), 2012/37/EL (ELT L 325, 23.11.2012, lk 13–14), (EL) 2015/1955 (ELT L 284, 30.10.2015, lk 142–145), (EL) 2016/317 (ELT L 60, 05.03.2016, lk 72–75), (EL) 2018/1027 (ELT L 184, 20.07.2018, lk 4–6), (EL) 2020/177 (ELT L 41, 13.02.2020, lk 1–77), (EL) 2021/415 (ELT L 81, 09.03.2021, lk 65–69), (EL) 2021/2171 (ELT L 438, 08.12.2021, lk 84–85), (EL) 2021/971 (ELT L 241, 17.06.2021, lk 62–65), (EL) 2021/1927 (ELT L 393, 08.11.2021, lk 13–16);

komisjoni direktiiv 93/49/EMÜ, milles sätestatakse nende tingimuste loetelu, millele peavad nõukogu direktiivi 91/682/EMÜ kohaselt vastama dekoratiivtaimede paljundusmaterjal ja dekoratiivtaimed (EÜT L 250, 07.10.1993, lk 9–18), muudetud direktiividega 1999/67/EÜ (EÜT L 164, 30.06.1999, lk 78), (EL) 2018/484 (ELT L 81, 23.03.2018, lk 10–12), (EL) 2020/177 (ELT L 41, 13.02.2020, lk 1–77) ja (EL) 2022/2438 (ELT L 319, 13.12.2022, lk 54–65);

komisjoni direktiiv 93/61/EMÜ, milles sätestatakse loetelu tingimuste kohta, millele peab nõukogu direktiivi 92/33/EMÜ kohaselt vastama köögiviljade paljundus- ja istutusmaterjal, v.a seeme (EÜT L 250, 07.10.1993, lk 19–28), muudetud direktiiviga (EL) 2020/177 (ELT L 41, 13.02.2020, lk 1–77);

komisjoni direktiiv 93/62/EMÜ, millega kehtestatakse tarnijate ja ettevõtete järelevalve ja kontrolli rakendusmeetmed vastavalt nõukogu direktiivile 92/33/EMÜ köögiviljade paljundus- ja istutusmaterjali, välja arvatud seemne turustamise kohta (EÜT L 250, 07.10.1993, lk 29–30); nõukogu direktiiv 98/56/EÜ dekoratiivtaimede paljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 226, 13.08.1998, lk 16–23), muudetud määrusega (EÜ) nr 806/2003 (ELT L 122, 16.05.2003, lk 1–35) ja direktiiviga 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28);

komisjoni direktiiv 1999/66/EÜ, millega kehtestatakse tarnija poolt nõukogu direktiivi 98/56/EÜ kohaselt koostatud märgistusele või muudele dokumentidele esitatavad nõuded (EÜT L 164, 30.06.1999, lk 76–77);

komisjoni direktiiv 1999/68/EÜ, milles nähakse ette lisasätteid tarnijate poolt nõukogu direktiivi 98/56/EÜ alusel peetavate dekoratiivtaimesortide loetelude kohta (EÜT L 172, 08.07.1999, lk 42–43);

nõukogu direktiiv 1999/105/EÜ metsapaljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 11, 15.01.2000, lk 17–40);

nõukogu direktiiv 2002/53/EÜ ühise põllumajandustaimsortide kataloogi kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 1–11), muudetud määrusega (EÜ) nr 1829/2003 (ELT L 268, 18.10.2003, lk 1–23);

nõukogu direktiiv 2002/54/EÜ peediseemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 12–32), muudetud direktiividega 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), 2004/117/EÜ (ELT L 14, 18.01.2005, lk 18–33) ja (EL) 2016/317 (ELT L 60, 05.03.2016, lk 72–75);

nõukogu direktiiv 2002/55/EÜ köögiviljaseemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 33–59), muudetud direktiividega 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), 2004/117/EÜ (ELT L 14, 18.01.2005, lk 18–33), 2006/124/EÜ (ELT L 339, 06.12.2006, lk 12–15), 2009/74/EÜ (ELT L 166, 27.06.2009, lk 40–70), 2013/45/EL (ELT L 213, 08.08.2013, lk 20–21), (EL) 2019/990 (ELT L 160, 18.06.2019, lk 14–22), (EL) 2020/177 (ELT L 41, 13.02.2020, lk 1–77), (EL) 2020/432 (ELT L 88, 24.03.2020, lk 3–7), (EL) 2021/971 (ELT L 241, 17.06.2021, lk 62–65) ning määrusega (EÜ) nr 1829/2003 (ELT L 268, 18.10.2003, lk 1–23);

nõukogu direktiiv 2002/56/EÜ seemnekartuli turustamise kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 60–73), muudetud direktiividega 2003/61/EÜ (EÜT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), 2013/63/EL (ELT L 341, 18.12.2013, lk 52–55), 2014/20/EL (ELT L 38, 07.02.2014,

lk 32–38), 2014/21/EL (ELT L 38, 07.02.2014, lk 39–41), (EL) 2020/177 (ELT L 41, 13.02.2020, lk 1–77);
nõukogu direktiiv 2002/57/EÜ õli- ja kiudtaimede seemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 74–97), muudetud direktiividega 2002/68/EÜ (EÜT L 195, 24.07.2002, lk 32–33), 2003/45/EÜ (ELT L 138, 05.06.2003, lk 40–44), 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), 2004/117/EÜ (ELT L 14, 18.01.2005, lk 18–33), 2009/74/EÜ (ELT L 166, 27.06.2009, lk 40–70), (EL) 2016/11 (ELT L 3, 06.01.2016, lk 48–49), (EL) 2016/317 (ELT L 60, 05.03.2016, lk 72–75), (EL) 2020/177 (ELT L 41, 13.02.2020, lk 1–77), (EL) 2021/971 (ELT L 241, 17.06.2021, lk 62–65);
komisjoni direktiiv 2006/47/EÜ, milles sätestatakse eritingimused, mis käsitlevad tuulekaera esinemist teraviljaseemnes (ELT L 136, 24.05.2006, lk 18–20);
komisjoni direktiiv 2008/62/EÜ, millega sätestatakse teatavad erandid kohalike ja piirkondlike oludega kohanenud ja geneetilisest erosioonist ohustatud põllukultuuride rahvaselektsioonsortide ja sortide heakskiitmiseks ning kõnealuste rahvaselektsioonsortide ja sortide seemnete ning seemnekartuli turustamiseks (ELT L 162, 21.06.2008, lk 13–19);
nõukogu direktiiv 2008/72/EÜ köögiviljade paljundus- ja istutusmaterjali, välja arvatud seemne turustamise kohta (ELT L 205, 01.08.2008, lk 28–39), muudetud direktiividega 2013/45/EL (ELT L 213, 08.08.2013, lk 20–21), (EL) 2019/990 (ELT L 160, 18.06.2019, lk 14–22);
nõukogu direktiiv 2008/90/EÜ puuviljade tootmiseks ettenähtud viljapuude paljundusmaterjali ja viljapuude turustamise kohta (ELT L 267, 08.10.2008, lk 8–22);
komisjoni direktiiv 2009/145/EÜ, millega sätestatakse teatavad erandid traditsiooniliselt teatavates paikkondades ja piirkondades kasvatatud ja geneetilisest erosioonist ohustatud köögivilja rahvaselektsioonsortide ja -sortide ning selliste köögiviljasortide heakskiitmiseks, millel ei ole põllukultuuride tööstusliku tootmise puhul tegelikku väärtust, kuid mis on aretatud eritingimustes kasvamiseks, ning kõnealuste rahvaselektsioonsortide ja sortide seemnete turustamiseks (ELT L 312, 27.11.2009, lk 44–54);
komisjoni direktiiv 2010/60/EL, millega sätestatakse teatavad erandid looduskeskkonna säilitamiseks mõeldud söödakultuuride seemnesegude turustamiseks (ELT L 228, 31.08.2010, lk 10–14);
komisjoni rakendusdirektiiv 2014/96/EL direktiivi 2008/90/EÜ kohaldamisalasse kuuluvate, puuviljade tootmiseks ettenähtud viljapuude paljundusmaterjali ja viljapuude märgistamise, pitseerimise ja pakkimise nõuete kohta (ELT L 298, 16.10.2014, lk 12–15), muudetud direktiiviga (EL) 2019/1813 (ELT L 278, 30.10.2019, lk 7–9);
komisjoni rakendusdirektiiv 2014/97/EL, millega rakendatakse nõukogu direktiivi 2008/90/EÜ tarnijate ja sortide registreerimise ning ühise sortide nimekirja osas (ELT L 298, 16.10.2014, lk 16–21);
komisjoni rakendusdirektiiv 2014/98/EL, millega rakendatakse nõukogu direktiivi 2008/90/EÜ seoses selle I lisas osutatud viljapuude perekondade ja liikide suhtes kehtivate erinõuetega, tarnijate suhtes kehtivate erinõuetega ning ametlikku inspekteerimist käsitlevate üksikasjalike eeskirjadega (ELT L 298, 16.10.2014, lk 22–61), muudetud direktiividega (EL) 2020/177 (ELT L 41, 13.02.2020, lk 1–77) ja (EL) 2022/2438 (ELT L 319, 13.12.2022, lk 54–65).“.

§ 2. Metsaseaduse muutmine

Metsaseaduse § 9 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Metsaregistris peab riik arvestust ka taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse §-s 5¹ nimetatud tegevuste üle.“.

§ 3. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2025. aasta 1. jaanuaril.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2024

Algatab Vabariigi Valitsus2024. a.

Vabariigi Valitsuse nimel

(allkirjastatud digitaalselt)